

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 114/02-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 17. októbra 2002 predbežne prerokoval sťažnosť JUDr. Š. S., bytom G., zastúpeného advokátom JUDr. I. M., Advokátska kancelária, Ž., vo veci porušenia jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 6 ods. 1 a 2 v spojení s čl. 17 a čl. 8 v spojení s čl. 18 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu v Žiline a ďalších orgánov činných v trestnom konaní vedenom pod ČVS: OÚV-374/10-ZA-2001 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť JUDr. Š. S. **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 18. júla 2002 doručená sťažnosť JUDr. Š. S., bytom G. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. I. M., Advokátska kancelária, Ž., ktorou namietal porušenie jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 6 ods. 1 a 2 v spojení s čl. 17 a čl. 8 v spojení s čl. 18 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných

slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu v Žiline (ďalej len „okresný súd“) a ďalších orgánov činných v trestnom konaní vedenom pod ČVS: OÚV-374/10-ZA-2001. Sťažovateľ žiadal zároveň zrušiť rozhodnutie okresného súdu z 20. mája 2002 sp. zn. 28 T 640/01.

Zo sťažnosti a pripojených listinných dôkazov vyplýva, že vyšetrovateľ Okresného úradu vyšetrovania Policajného zboru Žilina (ďalej len „vyšetrovateľ“) uznesením z 9. apríla 2001 ČVS: OÚV-374/10-ZA-2001 začal podľa § 160 ods. 1 Trestného poriadku (ďalej aj „TP“) trestné stíhanie a súčasne podľa § 163 ods. 1 TP vzniesol obvinenie sťažovateľovi pre trestný čin falšovania a pozmeňovania verejnej listiny, úradnej pečate a úradnej uzávery podľa § 176 ods. 1 Trestného zákona (ďalej len „TZ“), ktorého sa mal sťažovateľ dopustiť tým, že 16. mája 2000 na pojednávaní pred okresným súdom predložil falošný preukaz advokáta, ktorý potom mal predkladať aj na iných konaniach v právnych veciach vedených na okresnom súde, a to aj napriek tomu, že nebol zapísaný v zozname advokátov Slovenskej advokátskej komory. Okresný prokurátor v Žiline (ďalej len „prokurátor“) uznesením sp. zn. 1 Pv 574/01 z 23. apríla 2001 sťažnosť sťažovateľa podanú proti uzneseniu vyšetrovateľa zamietol ako neodôvodnenú. Dňa 10. apríla 2001 vykonal vyšetrovateľ u obvineného sťažovateľa domovú prehliadku a prehliadku iných priestorov a pozemkov za účelom získať veci pochádzajúce z vyššie uvedenej trestnej činnosti. Následne vyšetrovateľ na základe pokynu prokurátora Krajskej prokuratúry v Žiline, na ktorú sa sťažovateľ obrátil s podnetom o preskúmanie zákonnosti postupu vyšetrovateľa a prokurátora, uznesením zo 17. augusta 2001 ČVS: OÚV-374/10-ZA-2001 zastavil trestné stíhanie proti obvinenému sťažovateľovi pre označený trestný čin, pretože tento skutok nie je trestným činom a nie je dôvod na postúpenie veci.

Vyšetrovateľ uznesením z 2. mája 2001 ČVS: OÚV-374/10-ZA-2001 začal podľa § 160 ods. 1 TP trestné stíhanie a súčasne podľa § 163 ods. 1 TP vzniesol obvinenie sťažovateľovi pre trestný čin nedovoleného ozbrojovania podľa § 185 ods. 1 TZ, ktorého sa mal dopustiť tým, že si mal bez dovolenia zadovážiť a prechovávať do 10. apríla 2001 vo svojom rodinnom dome 1 ks malorážky, pričom nie je držiteľom zbrojného preukazu. Uvedené skutočnosti boli zistené pri domovej prehliadke z 10. apríla 2001 vykonanej

v súvislosti s trestným stíhaním pre trestný čin falšovania a pozmeňovania verejnej listiny, úradnej pečate a úradnej uzávery podľa § 176 ods. 1 TZ. Sťažnosť obvineného sťažovateľa podanú proti tomuto uzneseniu vyšetrovateľa prokurátor uznesením zo 7. septembra 2001 sp. zn. 1 Pv 574/01 zamietol ako neodôvodnenú. Z tohto uznesenia, ktoré bolo doručené obhajcovi sťažovateľa 14. septembra 2001, vyplýva, že sťažovateľ vo svojej sťažnosti proti uzneseniu vyšetrovateľa namietal, že malorážka bola získaná nezákonným a neodôvodneným postupom pri domovej prehliadke, ktorá bola vykonaná z dôvodu zabezpečenia údajne falošného preukazu advokáta, v súvislosti s ktorým bolo trestné stíhanie voči jeho osobe zastavené podľa § 172 ods. 1 písm. b) TP. Následne na základe obžaloby podanej prokurátorom okresný súd trestným rozkazom z 20. mája 2002 sp. zn. 28 T 640/01 uznal obvineného sťažovateľa za vinného zo spáchania trestného činu nedovoleného ozbrojovania podľa § 185 ods. 1 TZ a podľa toho istého ustanovenia v spojení s § 35 ods. 1 TZ s prihliadnutím na § 314e ods. 2 TP mu uložil peňažný trest vo výške 10 000 Sk a v súlade s § 55 ods. 1 písm. a) TZ mu zároveň uložil trest prepadnutia veci. Podľa poučenia uvedeného v tomto trestnom rozkaze obvinený sťažovateľ mohol proti nemu podať odpor do 8 dní odo dňa jeho doručenia s tým, že podaním odporu sa trestný rozkaz ruší a vo veci sa nariadi hlavné pojednávanie.

Sťažovateľ s odvolaním sa na označené články ústavy a dohovoru tvrdil, že orgán činný v prípravnom konaní v jeho prípade nepostupoval v zákonom ustanovených medziach a pri rešpektovaní záruk práva jednotlivca na náležitú ochranu pred svojvoľnými zásahmi a svojím konaním zneužil legitímny cieľ sledovaný § 82 TP. Orgán činný v trestnom konaní bol oprávnený vykonať domovú prehliadku totiž len za účelom ustanoveným v zákone a v medziach zákona. Účelom zaisťovacieho úkonu domovej prehliadky je zabezpečenie dôkazu presne špecifikovaného, individualizovaného v príkaze súdu na takú prehliadku. Začatie trestného stíhania a vznesenie obvinenia dotknutej osobe pre trestný čin nedovoleného ozbrojovania podľa § 185 ods. 1 TZ na základe takto získaného dôkazu sú porušením čl. 6 ods. 1 v spojení s čl. 17 dohovoru, pretože dôkaz takto získaný (1 ks strelnej zbrane) je nezákonný. Predmetná domová prehliadka bola vykonávaná za účelom zabezpečenia dôkazného materiálu pre trestné konanie vedené proti obvinenému pre trestný čin falšovania a pozmeňovania verejnej listiny, úradnej pečate a úradnej uzávery podľa

§ 176 ods. 1 TZ. Orgán činný v trestnom konaní mal takto zabezpečiť veci, ktoré súd v príkaze na vykonanie takejto prehliadky považoval za dôležité pre ďalší priebeh vedeného trestného konania. Kópiu predmetného preukazu advokáta si predseda okresného súdu zadovážil ešte pred samotným začatím trestného stíhania pre trestný čin podľa § 176 TZ a nariadenie a samotný výkon domovej prehliadky a prehliadky iných priestorov považuje preto sťažovateľ za neodôvodnené a nezákonné a za porušenie čl. 8 v spojení s čl. 18 dohovoru. Konaním označených štátnych orgánov bolo porušené aj právo sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.

Sťažovateľ zároveň žiadal, aby ústavný súd prijatie jeho sťažnosti v zmysle § 53 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) neodmietol, pretože na základe uvedených skutočností sťažovateľ preukázal dôvody pre nesplnenie podmienky podľa odseku 1 tohto ustanovenia zákona o ústavnom súde.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom

prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa § 53 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov (ods. 1). Ústavný súd neodmietne prijatie sťažnosti, aj keď sa nesplnila podmienka podľa odseku 1, ak sťažovateľ preukáže, že túto podmienku nesplnil z dôvodu hodných osobitného zreteľa (ods. 2).

Podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde sťažnosť možno podať v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť.

Podľa obsahu sťažnosti je jej predmetom tvrdenie sťažovateľa o porušení jeho základných práv podľa označených článkov ústavy a dohovoru postupom okresného súdu a ďalších orgánov činných v trestnom konaní, ktorého sa mali tieto štátne orgány dopustiť v súvislosti s dvoma trestnými stíhaniami sťažovateľa. Prvé z nich, ktoré bolo zastavené uznesením vyšetrovateľa zo 17. augusta 2001, sa viedlo pre trestný čin falšovania a pozmeňovania verejnej listiny, úradnej pečate a úradnej uzávery podľa § 176 ods. 1 TZ a druhé, v súvislosti s ktorým sťažovateľ žiadal zrušiť trestný rozkaz okresného súdu z 20. mája 2002 sp. zn. 28 T 640/01, sa začalo vznesením obvinenia 2. mája 2001 pre trestný čin nedovoleného ozbrojovania podľa § 185 ods. 1 TZ, ktorého sa mal sťažovateľ dopustiť tým, že si mal bez dovolenia zadovážiť a prechovávať do 10. apríla 2001 vo svojom rodinnom dome 1 ks malorážky, pričom nie je držiteľom zbrojného preukazu. V tejto súvislosti sťažovateľ namietal, že uvedené skutočnosti (zadováženie a prechovávanie strelnej zbrane) boli zistené pri domovej prehliadke z 10. apríla 2001, vykonanie ktorej vrátane dôkazu takto získaného považoval z dôvodov uvedených v sťažnosti za neodôvodnené a nezákonné.

Pokiaľ ide o namietané porušenie základných práv podľa označených článkov ústavy a dohovoru postupom orgánov činných v trestnom konaní v rámci prvého trestného stíhania obvineného sťažovateľa (pre trestný čin podľa § 176 TZ), do ktorého spadá aj vykonanie namietanej domovej prehliadky 10. apríla 2001, a ich postupom pri začatí jeho druhého trestného stíhania (pre trestný čin podľa § 185 TZ), ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ sa o všetkých skutočnostiach, ktoré podľa obsahu sťažnosti zakladajú porušenie jeho základných práv podľa citovaných článkov ústavy a dohovoru, dozvedel počas namietaných úkonov orgánov činných v trestnom konaní, resp. bezprostredne po ich uskutočnení a najneskôr 14. septembra 2001, keď jeho obhajcovi bolo doručené uznesenie o zamietnutí jeho sťažnosti podanej proti uzneseniu vyšetrovateľa z 2. mája 2001, v ktorej inak sťažovateľ uviedol v podstate rovnaké tvrdenia o nezákonnosti napadnutého postupu, ktoré uviedol aj v sťažnosti v konaní pred ústavným súdom.

Vzhľadom na to, že podstatou tvrdení sťažovateľa o porušení označených základných práv a slobôd v tejto časti jeho sťažnosti sú skutočnosti, ku ktorým došlo najneskôr dňom 14. septembra 2001, a že v čase, keď bola predmetná sťažnosť podľa čl. 127 ústavy podaná na pošte za účelom jej doručenia ústavnému súdu, t. j. 16. júla 2002, už uplynula lehota ustanovená pre tento typ konania pred ústavným súdom, bolo potrebné jeho sťažnosť v tejto časti posúdiť ako návrh podaný oneskorene.

Pokiaľ ide o namietané porušenie označených základných práv v súvislosti s trestným rozkazom okresného súdu z 20. mája 2002 sp. zn. 28 T 640/01, ktorý sťažovateľ žiadal zrušiť, ústavný súd konštatuje, že obvinený sťažovateľ ako oprávnená osoba mohol podať proti tomuto trestnému rozkazu odpor (§ 314g ods. 1 TP). Ak proti trestnému rozkazu podala oprávnená osoba v lehote odpor, samosudca nariadi vo veci hlavné pojednávanie; pri prejednávaní veci na hlavnom pojednávaní nie je samosudca viazaný právnou kvalifikáciou ani druhom a výmerom trestu obsiahnutými v trestnom rozkaze. Inak sa trestný rozkaz stane právoplatným a vykonateľným (§ 314g ods. 3 TP). Ak bol odpor podaný v lehote a nebol vzatý späť do začatia hlavného pojednávania, začatím hlavného pojednávania sa trestný rozkaz ruší (§ 314g ods. 9 TP). Použitie tohto právneho prostriedku je v zmysle § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde jedným z atribútov prípustnosti sťažnosti podľa čl. 127 ústavy,

a teda i podmienkou konania vo veci individuálnej ochrany základných práv a slobôd pred ústavným súdom. Zo sťažnosti však nevyplýva, že by sťažovateľ použil tento právny prostriedok, ktorý mu Trestný poriadok poskytuje a ktorý ústavný súd považuje za účinný prostriedok na ochranu tých základných práv, ktorých porušenie sťažovateľ namietal vo svojej sťažnosti pred ústavným súdom. Všeobecné súdy, ktoré sú v súdnom konaní povinné vykladať a aplikovať príslušné zákony na konkrétny prípad v súlade s ústavou alebo medzinárodnou zmluvou o ľudských právach, sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám alebo právnickým osobám zaručuje (napr. II. ÚS 55/98). Sťažovateľ v sťažnosti neuviedol žiadnu skutočnosť, na základe ktorej by bolo možné usúdiť, že preukázal, že podmienku vyčerpania tých právnych prostriedkov, ktoré mu Trestný poriadok na ochranu jeho základných práv a slobôd poskytuje, nesplnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa. Ústavný súd preto nebol oprávnený uplatniť postup podľa § 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde, tak ako ho o to žiadal sťažovateľ. Na základe uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že v tejto časti jeho sťažnosť nie je prípustná pre nevyčerpanie dostupných a účinných právnych prostriedkov ochrany základných práv a slobôd.

Z týchto dôvodov ústavný súd sťažnosť sťažovateľa po jej predbežnom prerokovaní v senáte odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. októbra 2002